

вариантом. Важно решить, нужен ли нам на данном этапе *корпоративный человек* как социальный идеал, отвечает ли этот идеал потребностям и вызовам дня сегодняшнего. И при ответе на этот непростой вопрос нужно учитывать и критические точки зрения на проблему.

Следует иметь в виду, что в среде ориентированных на самореализацию личностей размываются традиционные институты социальности. В таких условиях задача менеджера по персоналу состоит в обеспечении условий для диалога и поиска такого варианта отношений, который учитывал бы позицию каждого из членов группы. Такой диалог способствует наиболее полной личностной самореализации каждого, одной из констант диалога являются ценности личности-адресата. Поэтому такой подход поистине коммуникативен и гуманистичен. Но это еще не все. Именно в итоге такого диалога возникает нелинейный, синергетический эффект, когда групповой результат работы превышает сумму индивидуальных усилий.

Необходима трансформация жестких коллективистских установок, к формированию которых, как мы видим, тяготеют белорусские HR-практики, в направлении более открытого, гибкого коллективизма, допускающего известную степень добровольного принятия индивидом групповых норм и ценностей.

СТЫЛІСТЫКА ПЕРАКЛАДУ «СВЯТОГА ДАБРАВЕСЦЯ ПАВОДЛЕ МАТФЕЯ»

Т. М. Няхай

Гісторыя беларускага народа шчыльна знітаваная з яго духоўным жыццём. Сёння рэлігія з'яўляецца адной з пазнак вышэйшай духоўнасці грамадства. Відавочна, што словы, якія ўзносяцца да Бога, павінны гучаць на блізкай і зразумелай для чалавека мове. «Калі родная мова найлепш дасягае <...> сэрца і душы» беларуса – «то Біблія павінна быць перакладзена на мову беларускую і богаслужбовы чын і абрады, заснаваныя на Бібліі, таксама павінны гучаць па-беларуску» [4, с. 16].

Пакуль што беларуская мова знаходзіцца толькі на прыступках да праваслаўнай царквы, але ўжо сёння мы становімся сведкамі ўвядзення яе ў літургічны ўжытак.

У прадмове да Дабравесця паводле Матфея зазначаецца: «Пераклады Слова Божага на нацыянальныя мовы Царква ўсведамляе як сваю непасрэдную місію. <...> Пераклад Новага Запавета павінен стаць асновай для багаслоўствавання на беларускай мове» [2, с. 3]. Справу перакладаў свяшчэннага пісання ўзяла на сябе створаная ў 1989 годзе

Біблейская камісія Беларускага Экзархата Праваслаўнай Царквы. Першай перакладзенай кнігай стала Святое Дабравесце паводле Матфея, выдадзенае ў 1991 годзе. У 1999 годзе пабачыў свет беларускамоўны пераклад Святога Дабравесця паводле Марка, у 2002 – Святога Дабравесця паводле Лукі, а ў 2005 – Святога Дабравесця паводле Яна.

Дабравесце паводле Матфея надрукавана паралельнымі тэкстамі на чатырох мовах: грэчаскай, царкоўна-славянскай, рускай і беларускай. За яго аснову быў узяты царкоўнаславянскі тэкст з кантрольным зваротам да грэчаскага «Тэксту большасці». Камісія прытрымлівалася меркавання бібліеістаў і славістаў розных краін наконт таго, што «царкоўнаславянскі пераклад найлепш адпавядае духоўнасці грэчаскага арыгіналу» [2, с. 7].

Стылістычныя асаблівасці рэлігійных тэкстаў адметны сваёй жанравай і камунікатыўнай акрэсленасцю, а менавіта:

- акцэнтаваннем увагі на канцы сказа і ўзмацненнем эфекту падзеі, што дасягаецца наўмысным пропускам слоў (*Яна мае ва ўлонні ад Духа Святога*);

- экспрэсіўнасцю, павучальнасцю тэксту і рэалістычнасцю сказанага, што дасягаецца ўжываннем тропаў (метафар: *зорка ішла, Я зраблю вас лаўцамі людзей, адчыніліся Яму нябёсы*; параўнанняў: *і ўбачыў Іаан Духа Божлага, Які сыходзіў, як голуб...*), алегарычна-іншасказальных канструкцый (*Вы – соль зямлі. Калі ж соль страціць сілу, дык чым асоліш яе? <...> Вы – святло свету: не можа схавання горад, які стаіць на гары. <...> Так няхай свеціць святло ваша перад людзьмі...*);

- напісаннем слоў, што адносяцца да трыадзінага Бога, з вялікай літары; такім чынам паказваецца ўлада Бога над усімі жывымі істотамі, а таксама павага да яго (*бо Ён збавіць людзей Сваіх ад грахоў іх; Гэты ёсць Сын Мой Любасны, Якога Я ўпадабаў*);

- паўторам назоўнікаў (*І вось усіх пакаленняў ад Аўрама да Давіда чатырнаццаць пакаленняў...*);

- ужываннем цяперашняга гістарычнага часу (*У тыя дні прыходзіць Іаан Хрысціцель і прапаведуе ў пустыні Іудзейскай...*), што дазваляе чытачу наблізіцца да падзей далёкай мінуўшчыны, больш глыбока ўнікнуць у іх сутнасць, надае мове размоўную афарбоўку [1, с. 297].

- Беларускамоўны пераклад характарызуецца:
- калькаваннем царкоўнаславянскай лексікі: *блажэнны*;
- набліжэннем перакладу імёнаў да царкоўнаславянскай формы (фанетычн. запазычанне): *Ісус, Ісаак, Іаан* [2];

- уключэннем у тэкст лексічных запазычанняў з грэчаскай мовы: *рака (пусты чалавек)*;

- ужываннем форм, блізкіх да грэчаскага арыгіналу: *ангел* (грэч. *ангелос*), *амінь* (грэч. *амин*), *дыявал* (грэч. *диаволос*), *дэман* [2, с. 7];
- калькаваннем з рускай мовы: *у краіне і цянi смерці* (слоўнік падае *ценю*) [6, с. 510–511];
- наватворами (*дабравесце*), што ў перакладзе з грэч. мовы на рус. абазначае «благая вестъ» [3, с. 24]);
- таўталогіяй як вынікам паслоўных перакладаў з грэчаскай мовы, гэты недахоп захаваўся ў беларускамоўным перакладзе; відавочна, што Біблейская камісія найперш карысталася не арыгінальным тэкстам, а перакладнымі на царкоўнаславянскую і рускую мовы;
- заменай дзеепрыметнага звароту, ужытага ў рускамоўным і царкоўнаславянскім тэкстах (*называемый Христосъ и глемый Хртосъ*), на паралельную сінтаксічную канструкцыю – функцыянальны аналаг сказа. Каб пазбегнуць адной памылкі (ужыць калькаванае «называемы» ці дзеяслоў закончанага трывання «названы»), перакладчыкі дапускаюць займеннікавы паўтор (*Іакаў нарадзіў Іосіфа, мужа Марыі, ад Якой нарадзіўся Іісус, Якога называюць Хрыстос*).

У працэсе перакладу перад Біблейскай камісіяй паўстала шмат складанасцяў. Некаторыя з іх былі паспяхова пераадоленыя, а некаторыя ператварыліся ў недасканаласці перакладнога тэксту.

Дазволім сабе не пагадзіцца з меркаваннем кіраўніка Біблейскай камісіі айца Сяргея Гардуна, які гаворыць: «... «Амін» – гэта больш панароднаму, чым «Амінь»? Хіба «ўкрыжаваць» больш беларускае слова, чым «распяць»?» [5]. І ў сувязі з гэтым адзначым наяўнасць шматлікіх запазычанняў у беларускамоўным перакладзе, тым больш, айцец Сяргей Гардун супярэчыць сваёй пазіцыі, разважаючы такім чынам: «Калі гаварыць пра тую самую народную аснову, на якой развівалася беларуская мова, і калі праглядзець этнаграфічныя запісы беларускіх песень, беларускіх прыказак, то мы нідзе там не знойдзем «добраслаўлены», а знойдзем «благаслаўлены», як і не знойдзем «добравешчанне», а толькі «благавешчанне». Чаму так? Менавіта таму, што быў уплыў царкоўнаславянскай мовы ў словах царкоўнага значэння» [5]. І тады становіцца незразумелым, чаму ў перакладзе ўжываецца наватвор «дабравесце».

Карані недасканаласці перакладаў, на наш погляд, базуюцца як на інтралінгвістычных, так і на экстралінгвістычных фактарах:

- высокі стыль у беларускай мове грунтуецца на літаратурна-размоўнай традыцыі;
- існуе невялікая колькасць прафесіяналаў, якія б аднолькава добра ведалі грэчаскую і беларускую мовы [5].

- У прадмове да «Святога Дабравесця паводле Матфея» зазначана, што пераклад не з’яўляецца канчатковым і ў наступных спробах яго ўдасканаліць будуць улічаны заўвагі вернікаў [2, с. 6, с. 8]. Хочацца спадзявацца, што гэта стане добрым крокам да ўдасканалення тэкстаў свяшчэннага пісання, праз якія беларуская мова зможа замацавацца не толькі ў праваслаўнай літургіі, але і на шляху да нацыянальнай свядомасці вернікаў.

Літаратура

1. Голуб И. Б. Стилистика русского языка. 4-е изд. М.: Айрис-пресс, 2003.
2. Евангелие Господа Нашего Иисуса Христа на четырех языках эллинском, славянском, российском и белорусском с параллельными местами. Мн.: Белорусский экзархат, 1991.
3. Жолудь Р. В. Начало православной публицистики. Библия, апологеты, византийцы. Воронеж, 2002.
4. Качанка Л. Царква і мова: Да 20-годдзя хрысціянства // Бел. тэлебачанне і радыё. 1999 № 41.
5. Интернет адрес: http://www.minds.by/index.php?link=nomera/6/st6_8§ion=61.
6. Русско-белорусский словарь. 4-е изд., испр. и доп. / Под ред. Я. Коласа, К. Крапивы, П. Глебки. Мн.: Бел. Энциклапедыя імя Петруся Броўкі, 1993. Т. 3.

ПАЛІТЫЧНАЯ ТЭМАТЫКА Ў НАВІНАХ ПЕРШАГА НАЦЫЯНАЛЬНАГА КАНАЛА БЕЛАРУСКАГА РАДЫЁ

Дз. С. Смірноў

Першы нацыянальны канал Беларускага радыё – самы даступны радыёрэсурс Беларусі: першая кнопка правадной сеткі, доўгія, сярэднія, кароткія і ўльтракароткія хвалі, рэжым он-лайн у Інтэрнэце, частоты ў ФМ-дыяпазоне. Менавіта таму Першаму каналу адводзіцца адна з галоўных роляў у інфармаванні грамадзян Беларусі пра падзеі ў краіне. І палітычная тэматыка тут становіцца асноўнай. Задача Першага канала – расказаць пра дзейнасць галін улады, растлумачыць іх рашэнні і новыя заканадаўчыя акты, распавесці пра замежную палітыку і далучыць слухача – грамадзяніна Рэспублікі Беларусь – да грамадскага і палітычнага жыцця краіны. Ад таго, наколькі ўдала спраўляецца з такой задачай Першы канал, у значнай ступені залежыць, стане слухач актыўным удзельнікам грамадскага працэсу ці застанеца пасіўным назіральнікам.

На сайце Белтэлерадыёкампаніі якасць работы Службы інфармацыі Першага канала Беларускага радыё апісваецца наступным чынам: «Аператыўнасць, дакладнасць, актуальнасць, аб’ектыўнасць і кампетэнтнасць – галоўныя прынцыпы работы Службы інфармацыі